

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

PETEDALSHEIA BARNEHAGE

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

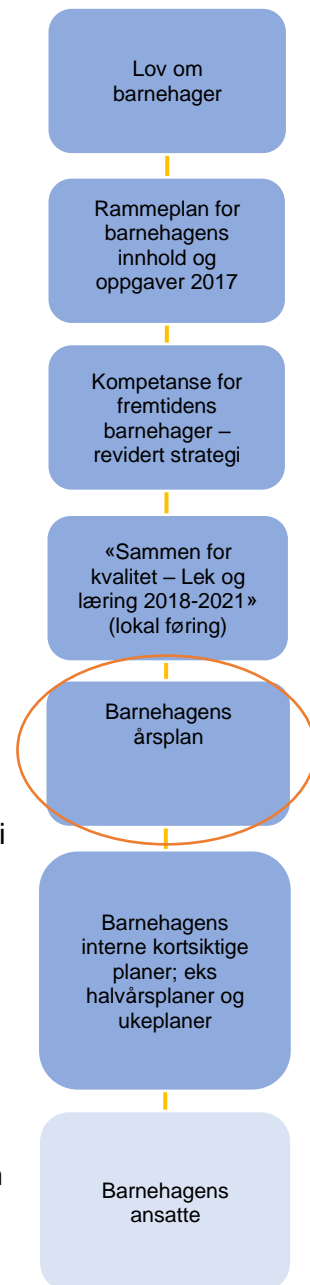
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

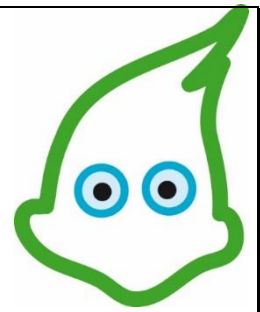

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	8
1.2 Metodevalg	8
1.3 Kjerneverdier	9
1.3.1 Ser barnet	9
1.3.2 Varme	9
1.3.3 Inkluderende	9
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	11
– medvirkende barn i lek og læring	11
2.1 Tilknytning	11
2.2 Lek	12
2.3 Læring	13
2.4 Barns medvirkning	13
2.5 Vennskap og felleskap	14
2.6 Mangfold	15
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	16
3.1 Fagområder	16
3.1.1 Språk som basiskompetanse	17
3.1.2 Matematisk kompetanse	18
3.2 Digitale verktøy	19
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	20
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	20
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	20
4.2.1 Dokumentasjon	21
4.2.2 Vurdering	21
4.2.3 Oppfølging	21
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	22
I. Barnesyn og lærings syn	23
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	23

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	24
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	25
V.	Overganger	26
a.	Tilvenning i barnehagen	26
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	26
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	27
VI.	Foreldremedvirkning	27
VII.	Bærekraftig utvikling	28
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	29
IX.	Barns seksuelle helse	30

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

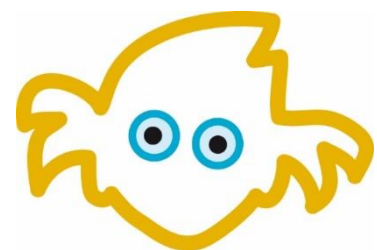
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Bergen kommunes barnehager har en felles verdiplattform; varme, inkluderende og se barnet. Disse verdiene skal gjenspeiles i alle våre planer og aktiviteter.

Barnehagens formål er å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Dette skal skje i nært samarbeid med barnas hjem (se Barnehageloven § 1).

Vår årsplan er ment å gi en oversikt over den pedagogiske virksomheten i barnehagen gjennom dette året. Den skal videre tjene som et bindeledd mellom barnehage og hjem samt våre samarbeidspartnere. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet for å sikre sammenheng og progresjon over en periode. Den beskriver Petedalsheia barnehages mål og hvilke metoder vi velger for å nå våre mål, samt hvordan vi skal kvalitetssikre og vurdere arbeidet vårt.

Vi i Petedalsheia barnehage er i kontinuerlig prosess for å utvikle god kvalitet på vårt pedagogiske arbeid. Dette krever at vi hele tiden bearbeider, reflekterer og evaluerer vår pedagogiske plattform slik at ord blir til handling. Vår pedagogiske plattform skal beskrive veien vi vil gå for å nå målene i Rammeplanen for barnehager og hvilket barnesyn og læringssyn vi legger til grunn.

Vårt barnesyn:

Alle barn har unike ressurser som de bidrar med i felleskapet. Barn sin opplevelsesverden skal møtes med respekt og forståelse.

Vårt læringssyn:

Vi lærer hele dagen ved å være nysgjerrig, utforskende og nytenkende gjennom lek og aktivitet.

Personalet i Petedalsheia ser det som viktig i arbeid med mennesker å være tydelige i sine verdier og holdninger. Vi etterstreber hver dag at våre holdninger og verdier utføres i handlinger.

Våre fire verdier kan vi stå for og de er helt nødvendig for å sikre barn en god og trygg oppvekst:

Kompetent personale som har høy pedagogisk og sosial kompetanse

Engasjert personale som ser på jobben sin som verdens viktigste

Respekt personale som tar barn sin opplevelsesverden på alvor

Trygghet personale som er tilstede for barna og bygger gode relasjoner

Hver dag opplever vi magiske øyeblikk sammen med barna. Vi ser at de møter motstand at de mestrer og fryder oss over deres små og store oppdagelser. Bevisstgjøring av de verdifulle gyldne øyeblikkene og prosessarbeidet rundt verdivalgene førte fram til vår visjon:

Hverdagsmagi for livslang læring

Fra det øyeblikket barnet begynner i barnehagen trenger det å møte lyttende, tilstedeværende og omsorgsfulle voksne. Det er viktig for oss å skape et helsefremmende leke og læringsmiljø der barna blir inspirert, får støtte og hvor det er tilrettelagt for å skape gode relasjoner, vennskap og mestringfølelse gjennom lek og læring.

Barna trenger å få utvikle selvstendighet og mot til å undersøke og mestre verden. Vekslingen mellom selvstendighet og en trygg base er nødvendig for å danne grunnlag for barnas livsmestring og derfor er utviklingen av helsefremmende leke og læringsmiljø helt essensielt.

Vi jobber strukturert og planlagt for at barn skal oppleve livsmestring. Verktøyet «Grønne tanker-glade barn» har vi brukt i mange år. Det handler om å få et språk på tanker og følelser for å kunne uttrykke de.

ICDP programmet står også sentralt i vår praksis. Gjennom bruk av ICDP som verktøy bevisstgjør en kvalitet av omsorgen. Bevisstgjøring på samspillet som er nødvendig for barnets følelsesmessige stabilitet, tilknytning og utvikling av ferdigheter. Vi har tre sertifiserte veiledere og ved behov kan vi gjennomføre foreldreveiledningsgrupper i barnehagen.

I Petedalsheia barnehage skal barn og voksne føle glede og stolthet over å være viktige bidragsyttere til fellesskapet.

August 2023

Aud Jorun Frimann Lerås,
Styrer

1.1 Struktur og organisering

Petedalsheia barnehage består av fire avdelinger med totalt 56 barn og 14 voksne. Det er to avdelinger med barn 0-3 år og to avdelinger med barn 3-6 år. Barnehagen er åpen 7.15 -16.45. I skolen sin sommerferie er barnehagen åpen fra 7.30-16.30, det samme gjelder i romjul og påske.

1.2 Metodevalg

ICDP (International Child Developing Program) er et foreldreveiledningsprogram som har som formål å bedre kvaliteten på alle omsorgsgiveres kommunikasjon og relasjon med barn. Vårt personale har blitt kurset i dette programmet og bruker det som en veileder i arbeidet. Vi har tre sertifiserte veiledere.

«**Grønne tanker – glade barn**», <http://podium.gyldendal.no/barnehage/rode-og-gronne#> er et program som hjelper barn med å sette ord på egne tanker og følelser. Verktøyet gjør barna bedre kjent med seg selv. Slik kan de forstå andre bedre og utvikle sin sosiale kompetanse.

«**Skyfritt**» Skyfritt er Bergen kommunes plan for et inkluderende og godt oppvekstmiljø. Målet er at barn og unge ikke skal oppleve mobbing eller krenkende atferd, verken fra andre barn, unge eller voksne. Planen har fått navnet Skyfritt fordi **ingen barn og unge skal føle at det henger en mørk sky over dem**. Barnehagen har også handlingsplan mot mobbing. Vi har vennskapsuke i barnehagen der vi fokuserer på å bry oss om hverandre og utvikle vennskap

Petedalsheia barnehage er «**Grønt flagg**»-sertifisert med daglig fokus på miljøvern og kildesortering. Vi arrangerer miljøuke hver høst og vår.

Vi har utarbeidet vår egen **språk- og matematikkplakat**. Her beskriver vi hva voksenrollen betyr for språk- og matematikkutviklingen.

Vi har Høstfest på FN-dagen og bruker «**Forut**» sitt materiell for å bli bedre kjent med barn i andre land sine levemåter og utvikle forståelse for andres liv.

Veiledningsgrupper med personale på tvers av avdelingene holdes hver måned med aktuelle tema til diskusjon og refleksjon. Dette er med på å øke kvaliteten og sikrer at våre verdier og holdninger viser i handling. I tillegg har vi pedagogmøter, der løfter vi faget vårt gjennom refleksjon og drøfting rundt relevante problemstillinger.

Refleksjons- og verdidiskusjoner er faste innslag på personalmøter, planleggingsdager og veiledningsgrupper gjennom året. For å være en lærende organisasjon som stadig utvikler seg må vi reflektere, evaluere og diskutere vår praksis. Slik retter vi søkelys på egen praksis og høyner kvaliteten på eget arbeid.

NORM (Nysgjerrighet, observasjon, refleksjon og mestring) og barns medvirkning er vår metode for prosjektarbeid med barna.

Personalet har gjennomført kurs og e-læringskurs om vold og seksuelle overgrep, personvern og smittevern. Vi gjennomgår jevnlig grunnleggende førstehjelpskurs med hele personalet.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

For oss betyr dette:

- Det første møtet er viktig. Vi skal møte barnet med interesse og respekt. Vi skal anerkjenne foreldrenes kunnskap om sitt eget barn. Vi benytter startsamtale for å utvikle et godt samarbeid med barnets hjem.
- Gjennom daglig foreldresamarbeid tilstreber vi å skape en god relasjon mellom ansatte og foreldre. Fordi vi vet at det er viktig for barna og skaper en ekstra trygghet for dem.
- Vi tar oss tid til å bli kjent med barnets ulike egenskaper for å sikre hvert enkelt barn sitt mestringspotensiale.
- Vi er tilstedeværende voksne som justerer oss fysisk og psykisk til barnet.
- Gjennom å være åpne og lyttende voksne i samspill med barna sikrer vi hvert enkelt barns medvirkning i sin egen hverdag.

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss betyr dette:

- Det første møtet er viktig. Vi skal møte barnet med interesse og respekt. Vi skal anerkjenne foreldrenes kunnskap om sitt eget barn. Vi benytter startsamtale for å utvikle et godt samarbeid med barnets hjem.
- Gjennom daglig foreldresamarbeid tilstreber vi å skape en god relasjon mellom ansatte og foreldre. Fordi vi vet at det er viktig for barna og skaper en ekstra trygghet for dem.
- Vi tar oss tid til å bli kjent med barnets ulike egenskaper for å sikre hvert enkelt barn sitt mestringspotensiale.
- Vi er tilstedeværende voksne som justerer oss fysisk og psykisk til barnet.
- Gjennom å være åpne og lyttende voksne i samspill med barna sikrer vi hvert enkelt barns medvirkning i sin egen hverdag.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss betyr dette:

- Vi viser omsorg ved å se, støtte, forstå og respektere hvert enkelt menneske.
- Vi fremmer omsorgsfulle relasjoner.
- Barnehagen skal være en trygg base for alle der vi opplever trivsel, glede og mestring.
- Vi skal bidra til å utvikle barnets tillit til seg selv og andre.
- Vi anerkjenner barnets behov for fysisk og psykisk omsorg og kjærlighet.

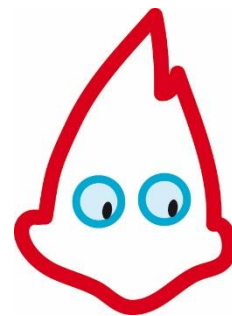
1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss betyr dette:

- Vi skal bidra til at alle barn får erfaring med å være betydningsfulle for fellesskapet slik at alle opplever et inkluderende leke og læringsmiljø.
- Vi skal støtte barna i samspill og bidra til å utvikle og bevare vennskap.
- Vi skal bidra til utvikling av forståelse for egne og andre sine følelser.
- Vi skal bidra til aktiv deltakelse i fellesskapet med de retter og plikter dette medfører.
- Vi ser på mangfold som en berikelse og et viktig bidrag til fellesskapet.
- Vi har nulltoleranse for utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

Mål: Barn skal utvikle trygghet.

Kriterier: Vi skal være sensitive og trygge voksne som møter barna med kjærlighet og omsorg.
Vi støtter barna i medgang og motgang.
Vi bidrar til å utvikle fellesskapsfølelse.
Vi tar barns opplevelsesverden og følelser på alvor ved å anerkjenne og støtte alle følelser.
ICDP er vårt verktøy i tilknytningsarbeidet

Vurderingsmål: Aktive og glade barn som opplever livsmestring.

Fra det øyeblikket et barn begynner i barnehagen trenger det en trygg voksen. En trygg tilknytning gir barnet beskyttelse og omsorg. Barna trenger sensitive voksne for å utvikle sine følelsesmessige og sosiale evner. Samtidig har de behov for å utvikle selvstendighet og mot til å undersøke og mestre verden. Vekslingen mellom selvstendighet og en trygg base er nødvendig for å danne grunnlag for barnas livsmestring. En trygg voksen er lyttende, tilstedeværende og omsorgsfull. Barna trenger støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Det handler om å skape trygge omgivelser der barna blir sett og hørt og at de får leke og utfolde seg. Vi skal inspirere, støtte og tilrettelegge for gode relasjoner, vennskap og mestringsfølelse gjennom lek og læring. Barna skal også sikres mulighet til ro og hvile i løpet av barnehagedagen

2.2 Lek

Mål: Barna skal utvikle lekeferdigheter og oppleve vennskap med andre i et psykisk helsefremmende lekemiljø.

Kriterier: Vi skal gi gode rammer for lekens utfoldelse.
Vi skal gi utfordringer til gode læringsopplevelser og næring til leken.
Barna skal utvikle evne til å samhandle i en gruppe.
Vi skal gi barna mulighet til å uttrykke følelser og bearbeide inntrykk.
Vi skal fremme et inkluderende miljø der barna skal få erfaring med lekefellesskap med andre barn.
Vi skal fremme barnas motoriske lek.

Vurderingsmål: Alle barn skal ha gode og varierte leke opplevelser hver dag.

Leken har en fremtredende plass i barnehagehverdagen. Den har en egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Leken er barn sin viktigste arena for læring. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, – alene og sammen med andre. Vår oppgave er å være aktive medspillere og samarbeide med barna for å gi dem best mulig utbytte av leken. Vi skal utfordre, støtte, inspirere og være tilgjengelig for barna i leken. Leken bidrar til god motorisk utvikling, inkluderende fellesskap, samarbeid og vennskap. I tillegg er den med på å styrke barna sin psykiske helse.

Utelek og uteaktivitet i varierende vær er en viktig del av barnehagehverdagen. Vårt uteområde gir barna gode muligheter for lek på tvers av alder og gir dem opplevelse av å være en del av et større fellesskap. Uteområdet i barnehagen har et variert underlag og teksturer. Det gir grunnlag for utforskning og undring i uteleken. Lekeplassen vår har gress, grus, sand, skogbunn, asfalt og ulendt terreng. Vi vil fremme barnas motoriske lek fordi vi vet at det har betydning for hjernens utvikling både kognitivt, språklig og sosialt.

2.3 Læring

Mål: Barnet skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres nysgjerrighet og lyst til å lære.

Kriterier: Barnehagen skal bidra til et inkluderende læringsfellesskap. Barna får varierte opplevelser som gir tilgang til ny kunnskap og bidrar til egen og andres læring. Vi støtter barna i deres spørsmål og interesser med engasjement og åpenhet. Utfordring og mestring er viktige faktorer for læring.

Vurderingsmål: Barna er nysgjerrige og viser lærelyst.

Mennesker har forskjellige måter å tilegne seg kunnskap. Gjennom hele dagen legger vi til rette for gode læringsarenaer ved formelle og uformelle situasjoner ut fra barnets alder, modning og interesser. Barna i barnehagen skal få et godt grunnlag for livslang læring. De skal lære om seg selv og oppleve mestring i samhandling med andre barn og voksne. Vi skal møte barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær med å være anerkjennende.

2.4 Barns medvirkning

Mål: Barna skal få mulighet for å uttrykke seg og ha innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen.

Kriterier: Vi skal være lydhøre og gi barna mulighet for aktiv deltakelse i barnehagehverdagen. Vi skal støtte opp om barnas engasjement her og nå. Vi møter barns behov og følelsesmessige uttrykk i samsvar med alder og modenhet. Barna skal oppleve at det de gjør har en betydning for det store fellesskapet.

Vurderingsmål: Barna skal erfare at deres opplevelsesverden har betydning.

Barna skal sikres medvirkning i barnehagen, men ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. Medvirkning handler om den voksnes holdning til barnas opplevelsesverden. De skal sikres mulighet til å uttrykke seg og få innflytelse på sin egen hverdag. Det handler om å bli spurt, sett, lyttet til og akseptert for den man er. Når det gjelder de mindre barna skal vi være særlig lydhøre og sensitive på å observere kroppsspråk, mimikk og tolke barnas følelsesmessige uttrykk. Vi skal sikre at alle barna får medvirkning i sin barnehagehverdag uavhengig av alder og funksjonsnivå.

2.5 Vennskap og felleskap

Mål: Barna skal oppleve at de selv og andre er betydningsfulle personer for fellesskapet

Kriterier: Barna skal bli møtt med respekt og åpenhet.
Vi skal anerkjenne likheter og ulikheter for å gi barna grunnlag for innsikt og forståelse for seg selv, andre og omgivelsene rundt.
Vi skal fremme positive handlinger for å skape gode relasjoner
Vi har nulltoleranse for utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Vurderingsmål: Barna har trygge og gode tilknytninger til voksne og andre barn der de opplever fellesskap og vennskap.

Barnehagen er et komplekst miljø hvor ulike individer og ulike kulturelle ytringer møtes i respekt for det som er forskjellig. Derfor skal vi ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå og kjønn, samt sosial, etnisk og kulturell bakgrunn. Barnehagens innhold skal utformes slik at det oppleves meningsfylt for det enkelte barn og barnegruppen. De voksne skal gi støtte og utfordringer ut fra barnas forutsetninger.

God psykiske helse gir robuste og trygge barn. Gjennom å gi barn redskaper til å mestre medgang og motgang i livet styrker vi barns psykiske helse. Medvirkning i eget liv, gode relasjoner og vennskap er viktige brikker i god psykisk helse. Dette gjør vi gjennom å styrke barnas selvfølelse slik at de ser sin egen verdi i fellesskapet. Barnehagen jobber aktivt med å skape ulike arenaer der vennskap kan dannes. Vennskap er viktig for trivsel, utvikling og lærling. Alle barn skal oppleve å ha en venn.

2.6 Mangfold

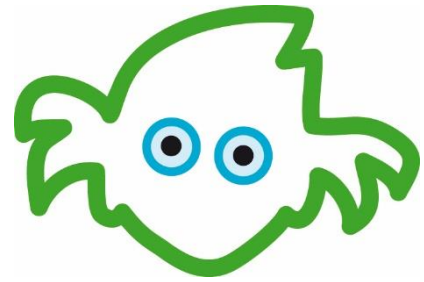
Mål: Barna skal utvikle omsorg, toleranse, respekt og interesse for andre mennesker.

Kriterier: Vi møter barnas spørsmål og undring med respekt.
Barna får kjennskap til ulike livssyn, tenkemåter og kulturer.
Vi skal skape rom for opplevelser, undring, ettertanke og gode samtaler med barna.
Vi skal fremheve menneskeverd og mangfold som en berikelse for lek, læring, utforskning og opplevelser.

Vurderingsmål: Barna er nysgjerrig på mangfoldet i samfunnet

Respekt for menneskeverd og natur, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet er verdier som kommer til uttrykk i mange religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene. Dette er verdier som vi skal føre videre til barna i barnehagen. Vi gir barna rom for å undre seg over livets mysterier og skal være åpne for å lytte til barnas innspill. Vi skal reflektere over og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen og i samfunnet rundt oss. Barna skal bli kjent med ulike religioner, livssyn og kulturer.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

3.1 Fagområder

Vi i Petedalsheia barnehage skal fordype oss i hvordan barnehagens lekemiljø er psykisk helsefremmende, med spesielt vekt på uteleken.

Vi skal legge vekt på barns medvirkning det vil si å blant annet følge opp barns initiativ, nysgjerrighet og utforskning. Leken skal oppleves lystbetont, som en kreativ kraft og gi fellesskapsfølelse. De voksne skal tre inn i barns opplevelsesverden og bidra til at alle kommer inn i leken. Dette krever engasjement, sensitivitet og mot til å utfordre seg selv.

Barnehagen skal gi gode vilkår for lek gjennom å tilrettelegge lekemiljøet inne og ute. Vi skal være bevisst på tilgang på leker og fysisk lekemiljø som for eksempel møblering av lekearealene både ute og inne. Barna skal møte et miljø som stimulerer til kreativitet og fantasi. Lek er en arena for barns utvikling og læring, sosial og språklig samhandling. I leken foregår det tverrfaglig læreprosesser. Den ivaretar alle fagområder som for eksempel, kropp, bevegelse og helse, språk, natur, estetiske fag, antall rom og form.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

- Mål:** Barna skal lære å bruke språket som kommunikasjonsmiddel og til å uttrykke egne tanker, meninger, behov og følelser.
- Kriterier:** Vi skal bekrefte barnas verbale og nonverbale uttrykk og hjelpe dem å sette ord på deres opplevelser og følelser. Vi skal ha et bevisst forhold til valg av spill, bøker og materiell som brukes på avdelingen for å gi allsidige og varierte språkutfordringer. Vi skal være bevisst vår rolle som språklig forbilde gjennom å lytte, gi konstruktiv respons og bruke kroppsspråk, mimikk og talespråk. Vi skal vise forståelse for betydningen av barns morsmål. Vi skal invitere barna til samtale, inspirere og utvide språkferdighetene med fortellinger og språklige uttrykk.
- Vurderingsmål:** Barna skal oppleve glede og mestring i arbeid med språk og etter hvert internalisere begrep utfra alder og modenhet.

Språk er en basiskompetanse som er vesentlig for barns utvikling, identitetsutvikling, danning av vennskap og utvikling av lek og læring. Mennesker bruker språket til å kommunisere, filosofere, fabulere, samhandle og bygge relasjoner. Barns språkutvikling er derfor en av barnehagens viktigste oppgaver.

Barnehagen skal ha et rikt språkmiljø med lydhøre ansatte som uttrykker glede i kommunikasjon og kan leke med språket. Språket skal være en sentral del i det å skape den gode dialogen der alle er likeverdige samtalepartnere. I møte med alle barn, uansett alder, tar vi dermed i bruk verbalt og nonverbalt språk. For å sørge for god språkutvikling hos alle barn skal ansatte ha kunnskap om hvordan barn tilegner seg språk, hva som er språkvansker og hvordan støtte barn i deres språkutvikling. I barnehagen skal flerspråklige barn bli støttet i å bruke sitt morsmål og vi ser på det språklige mangfoldet som en berikelse.

Vi bruker tegn til tale og digitale verktøy som støtte i samtaler, sang og aktiviteter. Vi møter barns initiativ når det gjelder å telle, sortere, lese, lekeskrive og diktere tekst. Hver dag skal vi skape gode læringsarenaer hvor barn har medvirkning og opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, rim og regler, sang og samtale.

Hva er viktig for innlæring av språk?

Barn skal lære å bruke språket som kommunikasjonsmiddel

Da må vi:

- Bruke et presist språk og snakke om det vi gjør mens vi gjør det.
- Være oppmerksomme i forhold til små barn, barn med språkvansker og minoritetsspråklige barn.
- Bruke korte setninger og rolig taletempo.
- Sikre tilstrekkelig fysisk nærhet til barnet og bruke blikk, stemme og kroppsspråk. Gå bort til barnet og snakk med det.
- Gi barna primærerfaringer, det vil si konkrete erfaringer for å utvide begrepene.
- Tilby alle barn å bli lest for. Vær oppmerksom på de barna som ikke søker dette selv.
- Lytte og tolke barnas uttrykk og hjelpe dem å sette ord på egne tanker, meninger, behov og følelser slik at vi utvider barnas begrep og språkforståelse.
- Stimulere barnas språkutvikling ved aktiv bruk av rim og regler, sanger og vitser.
- Vi bruker tegn til tale og digitale verktøy som støtte i språkarbeidet.

3.1.2 Matematisk kompetanse

Mål:	Barna skal beherske sentrale begrep innen fagområdet utfra alder og modning.
Kriterier:	Vi skal bidra i barnas undring, utforskning og logisk tenkning ved aktiv bruk av begrep, tall, former og digitale verktøy i aktiviteter og lek. For de yngste barna vil dette si å gi dem konkrete opplevelser ved bruk av egen kropp i forhold til matematiske begreper.
Vurderingsmål:	Barna bruker sentrale begrep i lek og aktiviteter ut fra den enkeltes modenhetsnivå.

Vi skal tilrettelegge for barnas forskning, undring og forståelse for matematikk gjennom lek og praktiske erfaringer. De yngste barna gjør sine første erfaringer gjennom bruk av egen kropp og sanser i forhold til rommet. Alle skal få utforske, oppdage og få erfaring med ulike former, mønstre og materialer. De skal også få oppleve gleden ved å eksperimentere og systematisere. Språket skal utvikles som redskap for logisk tenkning. Barna skal også få erfaring med digital teknikk i hverdagen.

Hva er viktig for innlæring av matematiske begrep?

Vi skal tilrettelegge for barns forskning, undring og forståelse for matematikk

Da må vi:

- Bruke korrekte begrep om former og tallrekker når de systematiserer og kategoriserer.
- Ta ansvar for at lekene har sin faste plass i reoler, kasser og hyller.
- Samtale med barna om farger, mønstre, symboler og bemerke likheter og ulikheter.
- Bruker riktige preposisjoner som over, under, foran og bak i samtale med barn.
- Samtale med barna og resonere om det dere gjør, utforske og oppdage.
- Gi barna erfaring i digital teknikk.
- Utvikle språket som redskap til logisk tenking.

3.2 Digitale verktøy

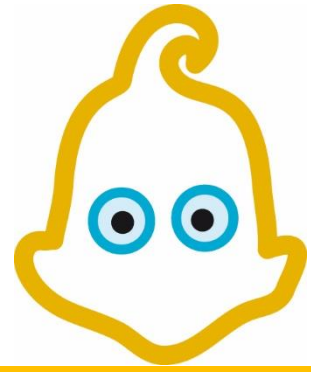
Mål: Digitale verktøy skal være en del av det allsidige leke og læringsmiljøet til barna.

Kriterier: Vi skal introdusere barna for digitale verktøy.
Vi skal bruke digitale verktøy som pedagogisk arbeidsmåte for å støtte opp om barnas læreprosesser.
Vi skal fremme god digital dømmekraft.
Vi skal sammen med barna bruke digitale verktøy for å utforske, leke og lære.

Vurderingsmål: Barna blir kjent med digitale verktøy.

Digitale verktøy skal være en del av det pedagogiske arbeidet for å gi barna et allsidig læringsmiljø. Dermed begynner vi å tilegne oss kunnskap om hva som er god digital dømmekraft og fremme en etisk forståelse i sammenheng med digitale medier, slik at de kan ferdes på nettet på en trygg og god måte. Dette forutsetter at vi er aktive voksne som sammen med barna i deres utforskning. I barnehagen bruker vi pc, printer, kamera, nettbrett, mikroskop, prosjektor og lignende. Dette er teknologi som er med på å støtte opp om barns lek, fellesskap, kreativitet og læring. Vi har et bevisst forhold til å ivareta barnas personvern og samtidig bevare opphavsrett og utøve kildekritikk.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Vi vil utvikle vårt arbeid gjennom prosjektarbeid. I prosjektarbeid knyttes praksis mot et tema der hensikten er å skape en arena for utforsking, fordypning og forståelse. Barns nysgjerrighet og medvirkning har en sentral plass. Utforskning og undersøkelse sammen med barna har betydning for de valgene vi gjør. Voksne rollen skal være et støttende stilas i barns lære- og lekemiljø og sikre at barns interesser og behov ivaretas.

Vi vil dokumentere og vurdere vår prosess sammen med barna slik at vi hele tiden er den lærende organisasjonen vi skal være.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Mål: Petedalsheia barnehage skal være en lærende organisasjon

Kriterier: Vi skal vurdere vårt pedagogiske arbeid systematisk og kontinuerlig.
Vi skal utvikle og ta i bruk redskap for pedagogisk dokumentasjon.
Vi skal følge opp vurderinger for å sikre progresjon i det pedagogiske arbeidet.
Barnas synspunkter skal tas med i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Vurderingsmål: Styrer og pedagogisk ledere sikrer at pedagogisk arbeid blir vurdert.

I Petedalsheia barnehage vurderer vi vårt pedagogiske arbeid kontinuerlig. Slik øker vi forståelsen og skaper fornyelse og fremdrift.

4.2.1 Dokumentasjon

Vi dokumenterer det pedagogiske arbeidet i barnehagen på flere måter. Dokumentasjonen bidrar til pedagogisk utvikling ved at den blir utgangspunkt for refleksjon og evaluering, dette gir ny læring og progresjon i vårt arbeid. Prosjektarbeidet baserer vi på barns medvirkning og vi dokumenter dette på ulikt vis for å synliggjøre prosessen.

Vi benytter våre digitale plattformer Instagram og Vigilo til å dokumenter hverdagen sammen med faglige begrunnelser for å synliggjør pedagogisk praksis. Vi har også en nettside på [Bergen kommune.no](https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/petedalsheia-barnehage) her ligger dokumentasjon i form av årsplan, handlingsplaner og oppdateringer rundt arrangement.

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/petedalsheia-barnehage>

4.2.2 Vurdering

Å vurdere vil si å analysere, reflektere, begrunne og sette ord på handlingene sine. En systematisk intern vurdering skal sikre at barnehagen er en lærende organisasjon med god kvalitet. Verktøy vi bruker er praksisfortellinger, barnesamtaler, pedagogisk dokumentasjon, refleksjonsarbeid, trivselsundersøkelser, medarbeidersamtaler, brukerundersøkelser og kvalitetsoppfølging. Barna skal få medvirke i utformingen av vurderingsarbeidet, for eksempel observasjoner av barns uttrykk og barnesamtaler. Vurderingsarbeidet baseres også på barns trivsel og allsidige utvikling for å sikre et tilrettelagt tilbud i tråd med våre styringsdokumenter. Skriftlig evaluering av mål, kriterier, tiltak og handling blir gjennomført hvert halvår.

4.2.3 Oppfølging

Vurdering danner grunnlag for justeringer underveis. Vi følger opp alle medarbeidere gjennom personalmøter, veiledningsgrupper, medarbeidersamtaler og avdelingsmøter. Lederteamet har ansvar for progresjon i det pedagogiske arbeidet. Forutsetning for utvikling og endringsarbeid er at alle har den informasjonen, kunnskapen og tillit de trenger for å være en viktig del av en lærende organisasjon. Dette gir motivasjon for videre arbeid og utvikling. Suksesskriteriet er at alle betyr alle.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barn og foreldre skal sikres medvirkning. Medvirkning handler om at man har rett til å uttrykke seg og ha innflytelse på dagen i barnehagen. Det handler om å bli spurt, lyttet til og akseptert for den man er.

Vi inviterer foreldre til å gi oss innspill og tilbakemeldinger på vårt pedagogiske arbeid. Vi etterspør foreldrenes ønsker om medvirkning på foreldremøtene og foreldresamtaler, brukerundersøkelse, samt i daglig kontakt. FAU og SU sikrer foreldrene innsikt i barnehagens drift.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Personalet har vært gjennom en prosess der vi har sammenfattet vårt barnesyn og læringssyn. Vi revitaliserer dette kontinuerlig. I alt vårt arbeid med barn er det viktig at vi er bevisst våre holdninger og hvordan møter barn. Hvordan barn blir møtt og at de opplever mestring har stor betydning for barns læring.

Vårt barnesyn:

Alle barn har unike ressurser som de bidrar med i felleskapet.
Barns opplevelsesverden skal møtes med respekt og forståelse.

Vårt læringssyn:

Vi lærer hele dagen ved å være nysgjerrig, utforskende og nytenkende gjennom lek og aktivitet.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Mål: Barna skal bli sett, møtt og forstått i sin opplevelsesverden av personalet.

Kriterier: Vi tar imot barn og foreldre på en god måte når de kommer om morgenen og vi gir de en god avslutning på barnehagedagen.
Vi utveksler informasjon med barnas hjem daglig.
ICDP-metoden brukes i samspill med barna.

Vurderingsmål: Barna viser glede ved å være i barnehagen.

Vi vil møte barn og foreldre hver dag med personlig og profesjonell interesse og anerkjennelse. God informasjon mellom barnehage og hjem skal sikre barna oppfølging og kontinuitet. Personalet skal reflektere over sine holdninger og handlinger slik at de møter barn med omsorg og kjærlighet. Vi skal kontinuerlig vurdere og utvikle vår egen praksis.

Vi skal ha barnas beste som utgangspunkt for planlegging og gjennomføring av rutiner og aktiviteter samtidig som vi lar barna medvirke og gi uttrykk for egne ønsker og behov. Med ICDP-metoden møter vi hvert enkelt barn med innlevelse, oppmerksomhet og åpenhet. Barna skal oppleve nærhet og glede, utvikle ansvar og få utfordringer i barnehagen. Personalet bruker «Grønne tanker – glade barn» for å støtte barna i å sette ord på og håndtere sine følelser. Vi vil hjelpe barna til å forstå at egne handlinger påvirker andre og vi vil styrke barna i troen på seg selv.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Mål: Barna skal oppleve seg selv som verdifulle medlemmer i et godt fellesskap.

Kriterier: Vi skal være støttende og åpne for barns meninger.
Vi skal hjelpe barn til å reflektere over egne og andres handlinger.

Vurderingsmål: Vi skal bekrefte barnas identitet og utvide deres perspektiv.
Barna kan vise omsorg for seg selv og andre
Barna gir uttrykk for egne tanker, følelser og meninger.

Danning er en livslang prosess som handler om at det fins mange måter å tenke, handle og leve på. Danning skjer i samspill med omgivelsene og gjennom gjensidig samhandling med andre barn og voksne i lek og læring. Danning er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati. Vi er rollemodeller og må være bevisste vår egen holdning og påvirkning. Dette gjøres ved at vi stiller utvidende spørsmål og utfordrer barnet til å sette ord på tankene og følelsene sine. Gjennom hverdagens møter mellom barn og voksne vil de gode samtalene utvikle barnas evne til å forholde seg undrende og utforskende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

I tråd med Bergen kommunes satsing har vi **fokus på språk, matematikk og voksnes relasjonskompetanse**

	1-2 åringen	3-4 åringen	5-6 åringen
Språk	Vi hjelper barna med å benevne og sette ord på følelser og handlinger gjennom gjentakelse og forklaring	Barna kan sette ord på følelser og handlinger og har forståelse for grunnleggende begreper	Tilnærmet feilfritt talespråk og god begrepsforståelse Kunne bruke verbalspråket aktivt i samhandling med andre
Matematikk	Introduksjon til tall, mengde og begreper	Forståelse for tall / mengde / begreper / former/sortering	Kunne resonnere og fabulere. Logisk tenkning
Relasjonskompetanse	Vi skal gi barna trygghet som fremmer god utvikling	Vi skal støtte og fremme barnas lek slik at det dannes grunnlag for vennskap	Vi skal legge til rette for at barna får bidra aktivt i forhold til demokrati, medvirkning, ansvar og samarbeid

Vi skal tilrettelegge for gode opplevelser i hverdagen og skape tid og rom for bruk av både verbalt og nonverbalt språk i aktiviteter, lek og læring.

Vi vil stimulere barnas forskning, undring og forståelse for realfag. Gjennom formelle og uformelle læringssituasjoner skal vi legge til rette for matematiske aktiviteter i barnehagen.

Vi skal tilby en relasjon og sikre at alle barn har en fortrolighet til en eller flere voksne. Vår lydhørhet og innlevelse er en forutsetning for at alle barna skal tørre å dele tanker og ta opp vanskelige ting med oss.

Vi jobber også med programmet «Grønne tanker - glade barn». Psykiske helseplager er en av vår tids store utfordringer. Å utvikle et vokabular og trygghet for å uttrykke tanker og følelser som barn, kan få stor betydning gjennom livet. Vi jobber strukturert og planlagt i forhold til at barn skal danne vennskap med hverandre og at alle skal få delta med sitt i det fellesskapet de er en del av. Skyfritt er et godt verktøy i dette arbeidet.

ICDP programmet står sentralt i vår praksis. Personalet blir bevisst kvaliteten på det samspillet som er en forutsetning for barnets følelsesmessige stabilitet, tilknytning og utvikling av ferdigheter.

V. Overganger

I Petedalsheia barnehage legger vi til rette for en trygg tilvenning med primærkontakt når nye barn begynner. Samarbeid med barnas hjem er høyt prioritert.

Vi har en plan for tilvenning, den skal sikre en trygg overgang når barna skal bytte avdeling.

I samarbeid med skolene og foreldrene legger vi til rette for at overgangen mellom barnehage og skole skal bli så trygg som mulig.

a. Tilvenning i barnehagen

Når et barn begynner i Petedalsheia barnehage får det en primærkontakt, en trygg voksen som er lyttende, tilstedeværende og omsorgsfull. I løpet av tilvenningsperioden har vi startsamtale med foreldrene for å bli bedre kjent med barnet og familien. Dette gir et godt utgangspunkt for å legge til rette for fleksible rutiner som tar hensyn til det enkelte barn og familien.

På våren har vi foreldremøte for foreldrene som har barn som starter til høsten. De får sett avdelingen der barnet skal gå og snakket med den pedagogiske lederen som har ansvaret. Det blir også arrangert en besøksdag der barnet sammen med foreldrene kommer i barnehagen for å se og leke.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Trygghet er en viktig faktor i overganger innad i barnehagen. Vi har en tilvenningsplan for overgang til en annen avdeling og vi er tidlig ute med informasjon til foreldre. Vi har lunsjbesøk en gang i uken, hospitering for voksne og barn og lekebesøk på våren til den avdelingen de skal begynne i til høsten. Vi tenker «ett hus» og dørene er «åpne» mellom avdelingene. Om morgenen og ettermiddagen er vi sammen på en avdeling. Vi er fleksible og tilpasser tilvenningen for hvert enkelt barn. I Petedalsheia barnehage er vi opptatt av å bli kjent med alle barna på huset og at alle barn skal bli trygg på hele personalgruppen. Vi har felles arrangement med foreldre og søsken gjennom året som bidrar til at barn og foreldre blir bedre kjent med hele barnehagen og skaper felleskap i hele barnegruppen og foreldregruppen. Barn som skal bytte avdeling får også en primærkontakt og gjerne en fadder blant barna som er med på å ta ekstra vare på de i overgangsperioden.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Mål: Barna skal oppleve en trygg og forutsigbar overgang mellom barnehage og skole.

Kriterier: Barnehage og skole må ha et godt samarbeid.
Barnehagen må ha et godt samarbeid med barnas hjem.
Vi støtter barna i læring og mestring for å skape trygge barn.

Vurderingsmål: Barna gleder seg til å begynne på skolen.

Petedalsheia barnehage skal, i samarbeid med skolene og foreldrene, legge til rette for at overgangen mellom barnehage og skole blir så trygg som mulig for barna. Det er viktig å tenke helhetlig og se at tiden i barnehagen, i skolen og videre i livet er en livslang læringsprosess. Barnehagen skal forberede barna til å mestre skolehverdagen. Det innebærer at vi skaper trygge barn som har tro på seg selv og som har tilegnet seg grunnleggende sosiale ferdigheter, dette arbeidet begynner fra første dag i barnehagen. Vi gir barna en begynnende innsikt i det som venter dem i skolen gjennom for eksempel Lyderhorngruppen for skolestartere. Vi gir barna god tid til selvstendighetstrening gjennom praktiske gjøremål som påkledning, måltid og toalettbesøk. Vi ønsker at barna skal glede seg til skolestart og ha en fin avslutning på barnehagetiden. Bergen kommune har en plan for overgang barnehage-skole som vi jobber etter.

VI. Foreldremedvirkning

Mål: Foreldrene skal oppleve at barnehagen ivaretar barnas behov for omsorg, lek, læring og danning.

Kriterier: Samarbeid må bygge på gjensidig tillit og åpenhet.
Vi skal daglig ha kontakt der informasjon utveksles.

Vurderingsmål: God tilbakemelding i hverdagen og i foreldresamtalene.

Barnehageloven omtaler to begrep som er relevant i kontakten mellom barnehagen og foreldrene: forståelse og samarbeid. I forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse. Med samarbeid menes regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles. Det daglige samarbeidet må bygge på gjensidig tillit og åpenhet. Vi har ulike former for samarbeid med hjemmet.

Daglig kontakt:

Foreldre og personalet har daglig kontakt hvor gjensidig informasjon utveksles.

Foreldre skal stole på at de kan ta opp saker som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen, og bli møtt med respekt.

Foreldresamtaler:

Foreldresamtaler er et viktig fora der foreldre kan medvirke til et best mulig innhold for barna i barnehagen. Det er et mål at samtalen er gjensidig forberedt. Her snakker vi om barnets utvikling generelt og samarbeidet hjem - barnehage spesielt. I løpet av barnehageåret blir det tilbudt 2 foreldresamtaler til alle samt at de som er ny i barnehagen blir tilbudt en oppstartsamtale.

Foreldremøter:

Barnehagen inviterer til to foreldremøter per år. Foreldremøtet om høsten omhandler barnehagens pedagogiske ståsted og verdigrunnlag. I juni inviterer vi foreldre som har barn med oppstart i august til møte. Her får de informasjon om barnehagen ved styrer, og de får se sin avdeling og møte pedagogisk leder.

Samarbeidsutvalg:

Styrer møter representantene i Samarbeidsutvalget (SU) cirka 2 ganger per år. Samarbeidsutvalget er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Saker som årsplan, budsjett og driftsendringer forelegges samarbeidsutvalget. Foreldre sikres medvirkning gjennom deltakelse i SU.

Brukerundersøkelse:

Bergen kommune gjennomfører brukerundersøkelse. Resultatet offentliggjøres. Ledergruppen i barnehagen lager en oppsummering av de viktigste funnene og forbedringsområdene som blir presentert for personalgruppen, arbeidsmiljøgruppen, samarbeidsutvalget og på høstens foreldremøte. Vi ønsker åpenhet og medvirkning fra foreldre for å bli enda bedre.

Medvirkning:

Barn og foreldre skal sikres medvirkning. Medvirkning handler om at man har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på dagen i barnehagen, og det handler om å bli spurt, lyttet til og akseptert for den man er. Vi oppfordrer barna til å komme med sine tanker og meninger og vi inviterer foreldrene til å komme med innspill både til planarbeid og til praktiske ting i hverdagen. Vi inviterer foreldre til å delta på arrangementer, gi oss innspill og tilbakemeldinger, delta på turer og være tilstede i hverdagen hvis de ønsker det. På foreldremøtene og foreldresamtaler, samt i daglig kontakt, etterspør vi foreldrenes ønsker om medvirkning.

VII. Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling handler om mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge for dens neste generasjon. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi, sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på verden. For Petedalsheia barnehage betyr det å legge til rette for kritisk tenkning, handle etisk og vise solidaritet. Sammen har vi en viktig rolle for å fremme verdier og holdninger for et mer bærekraftig samfunn.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

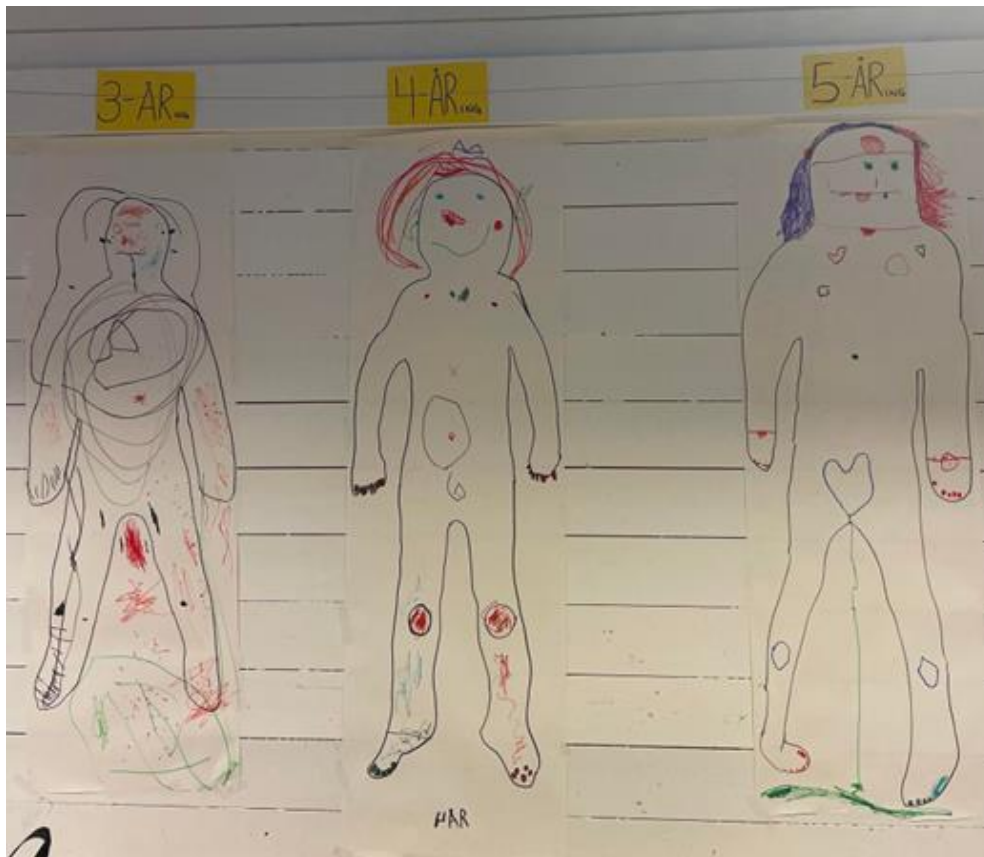
Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

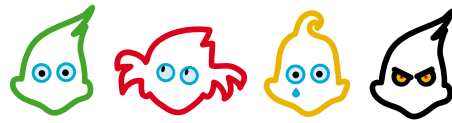
Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Petedalsheia barnehage
Petedalsheia 166
5254 SANDSLI
tlf: 530 34 760

www:

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/barnehager/petedalsheia-barnehage>

e-post:

petedalsheia.barnehage@bergen.kommune.no

Instagram:

<https://www.instagram.com/petedalsheiabarnehage/?hl=en>

BERGEN
KOMMUNE